

פרק ב'

מחלות של מערכת העיכול

פרק ב' - מחלות של מערכת העיכול

מבוא למערכת העיכול

13. בקיעת שיניים

14. ריור יתר

15. כיבים בפה (אפטות)

16. דלקת חניכיים

17. באשת פה - ריח לא טוב מהפה

18. רפלוקס וושטי

19. הקאות

20. אי סבילות למזון

21. כאבי בטן עוויתיים (גזים)

22. כאבי בטן כרוניים

23. שלשול

24. תולעים במעי

25. עצירות כרונית

26. פיסורה אנאלית

מבוא למערכת העיכול

i. כללי

ii. ההיבט הרגשי של מערכת העיכול

iii. היבטים אנרגטיים

i. כללי

מחלות של דרכי העיכול מאפיינות ילדים צעירים

מרגע שהילד נולד כל מהותו נעה סביב מערכת העיכול. שניות לאחר שהוא נולד הוא מתחיל לינוק ונראה שהעניין היחידי שיש לו בחייו, כמו גם לאמו, נע סביב מערכת העיכול - אכילה ויציאות. הבעיות הרפואיות השכיחות עם תחילת החיים גם הן בהתאם: גזים, רפלוקס, כאבי בטן ויותר מאוחר הנצת השיניים, מעבר למזון מוצק, גמילה מהנקה, גמילה מטיטולים ועוד חוסרי איזון רבים אחרים שקשורים למערכת העיכול. בהמשך עניין התזונה הוא נושא יומיומי ובחברת השפע בה אנו חיים ישנן בעיות רבות סביב תזונה לא נכונה, עודפת, מעובדת ולא מאוזנת.

ii. ההיבט הרגשי של מערכת העיכול

לבעיות רגשיות יש נטייה לקבל ביטוי במערכת העיכול. כאבי בטן, שלשולים, עצירות, בחילות והקאות לא פעם קשורים או נגרמים בשל בעיה רגשית. קשר זה מאפיין גם מבוגרים, אך הוא מודגש ושכיח בילדים.

בגיל הנעורים מתפתחות בעיות שלהן קשר רגשי מובהק, כמו אנורקסיה ובולמיה.

iii. היבטים אנרגטיים

האדמה ככוח מאזן

האדמה במהותה מאזנת, האיזון תקף בכל הרמות. האדמה מאזנת בין שמיים לארץ, היא מאזנת את חמשת האלמנטים וכל אלמנט בתוך עצמו. היא מאזנת את הרמה הפיזית ואת הרמה הרגשית. האיזון של האדמה תקף גם ברמת האיבר ורמת הערוצים. האדמה היא גורם מאזן ברמה האקלימית וקשורה לאיזון בין האדם וסביבתו.

אדמה והרובד הרגשי

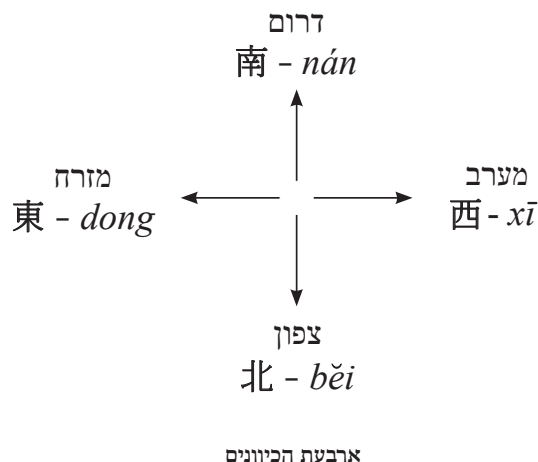
ברמה הרגשית - היאנגית יחסית לגוף הפיזי, האדמה מספקת יציבות יינית המסדירה ומייצבת את הרובד הרגשי. ילדים הם יאנגים מלכתחילה והרובד הרגשי הוא דינמי, לפיכך איזון וחיזוק האדמה הוא נדבך מרכזי בייצוב הרובד הרגשי.

המספר ארבע והקשר לאדמה

ארבע הוא מספר שמשקף את צ'י האדמה. הוא משקף שתי רמות של יין ויאנג במרחב. זו מימדיות בעלת שני צירים. ציר אנכי וציר אופקי. צפון ודרום ומנגד מזרח ומערב. ארבע הוא מספר שמשדר תדר של יציבות בגלל שהוא מורכב משני צירים, והוא מתקשר לאדמה כי הוא משקף את הקשר שלנו לאדמה שעליה אנו דורכים ועליה אנו יכולים לנוע בשני מימדים, לארבעה כיוונים.

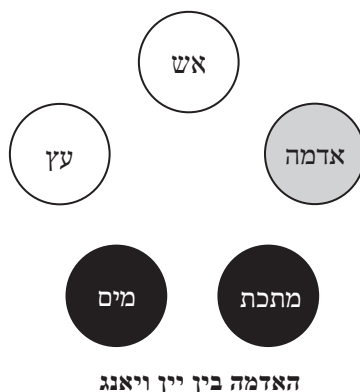
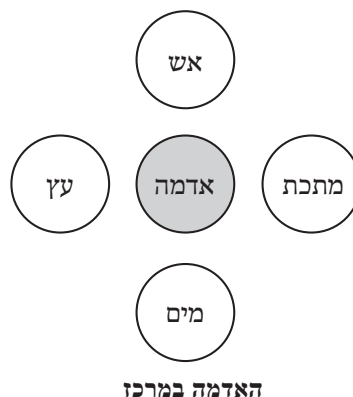
מבחינה קלינית המשמעות של המספר ארבע מקבלת ביטוי במספר המחטים: טיפול בארבע מחטים מחזק ומוסיף תדר של אדמה ויציבות, אך בקליניקה ילדים נדיר להשתמש בארבע מחטים. ילדים מגיבים היטב לדיקור ומספיק להשתמש בנקודות אדמה או בנקודות של מרידיאן עם קשר לאדמה.

ראה: טיפול בארבע מחטים, בעמוד 55.

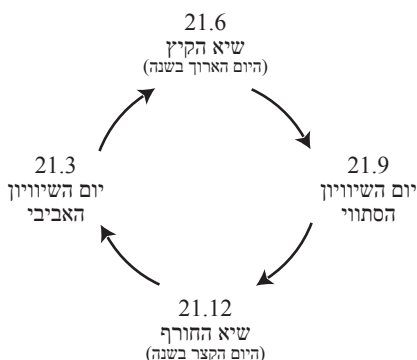
האדמה במערך חמשת האלמנטים

ישנם שני סידורים של חמשת האלמנטים. ההבדל בין שני הסידורים הוא מקומה של האדמה. בסידור הראשון האדמה נמצאת במרכז ומשמשת כציר לארבעת האלמנטים האחרים. בסידור השני, המוכר יותר, האדמה משתלבת ברצף של חמשת האלמנטים. מקומה ברצף הוא בין היין והיאנג. היאנג משתקף באלמנטים עץ ואש, היין במתכת ובמים. האדמה באמצע, אחרי אלמנט האש ולפני אלמנט המתכת.

עונות השנה והקשר לאדמה

צ'י האדמה בא לידי ביטוי בקשר שבין האדם והסביבה. ההשפעות האקלימיות ומתוכן ההשפעות של עונות השנה קשורות לאדמה. האדמה משויכת לעונות המעבר. ימי המעבר השייכים לצ'י האדמה הם הימים בהם יש תנועה ושינוי בין ארבעת העונות הבסיסיות, אביב, קיץ, סתיו וחורף. האדמה נמצאת בכל המעברים. האדמה היא יציבות, אך היא גם זו המאפשרת שינוי.

אנרגיות עונתיות¹ והקשר שלהן לאדמה

האנרגיות העונתיות משקפות את המחזור האנרגטי הקשור לסיבוב הארץ סביב השמש. מחזור זה דומה למחזור האנרגטי היומי הקשור לסיבוב הארץ סביב צירה ובא לידי ביטוי בשעון הסיני². מאחר ושני המחזורים, גם היומי וגם השנתי קשורים לסיבוב כדור הארץ הרי הם משקפים אנרגיה ארצית. בשני המחזורים החלוקה תהיה ל-12 פסיעות בדומה ל-12 השעות הסיניות. המספר 12 מבטא את האנרגיה הארצית שבאה לידי ביטוי במספר 6.

האנרגיות העונתיות משקפות את רמת האדמה. האנרגיות ברמת האלמנט משקפות את רמת האדם.

1- ראה: אנרגיות עונתיות, בעמוד 49.

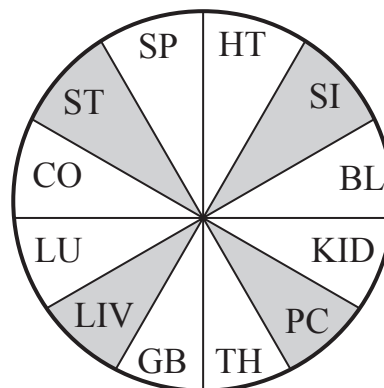
2- ראה: שעון הסיני, בעמוד 48.

ברמת האנרגיות העונתיות ה-SP קשור לצ'י האש. האש משקפת את החום הנדרש להליך עיבוד המזון. השילוב של אדמה ואש מייצגים את מהותו של ה-SP. ה-SP הוא האש שנמצאת מתחת לסיר הבישול, שהוא מערכת העיכול. קור מנמיך את להבת הבישול, מחליש את ה-SP ואת תהליך העיכול.

ה-SP, בהיותו האיבר הייני של אלמנט האדמה, אחראי על החזקת האיברים במקומם, ועל מאסת הגוף. חולשת שרירים (היפוטוניה) קשורה לחולשה של צ'י ה-SP.

ה-SP חלש בילדים, בהמשך לחולשתה של מערכת העיכול הזקוקה לאימון והתבגרות.

ה-SP אחראי על ייצור הרוק, המסייע בפירוק הראשוני של המזון.

ארבעת האיברים הקשורים לאדמה ברמת האנרגיות העונתיות

ראה: אנרגיות עונתיות, בעמוד 49.

ה- ST במערכת העיכול

ה- ST הוא מרכז הקליטה והעיבוד הראשוני של המזון. גופם של הילדים צומח במהירות רבה ולצמיחה זו נדרש מזון בכמות רבה. ה- ST נדרש לעבד מזון רב ולצורך זה הוא מייצר סביבה חמה וחומצית. בילדים ה- ST הוא חם ואקטיבי.

מצבי עודף חום המאפיינים ילדים באים לידי ביטוי בפתולוגיות שונות הקשורות ל- ST. כאבים עוויתיים בינקות, צמיחת שיניים המלווה בחום רב וקשורה ל- ST גם ברמה הערוצית, שלשולים, הקאות ופצעים בפה (אפטות).

בשל הקשר הרב לחום, איזון חום מערכתי אפשרי בעזרת ה- ST. נקודת המים (ST-44) שימושית לקירור הגוף כולו ומשמשת במצבי חום רבים. עמדת הדופק של ה- ST בילדים לעתים תשקף חום.

מקור נוסף לחום המאפיין את ה- ST קשור למעגל הבקרה. ה- LIV מבקר את ה- ST ובשל נטייתו להתפרץ במצבי חום הוא תוקף את ה- ST.

גם הקשר של ה- ST לבעיות רגשיות עובר דרך ה- LIV ודרך בקרת היתר שלו על ה- ST. דוגמא המייצגת קשר זה, אם כי היא אינה אופיינית לילדים, היא כיב קיבה, חום רב בגלל מתח רגשי הבא לידי ביטוי ב- LIV מתועל דרך בקרת היתר ל- ST, גורם לחומציות יתר ופגיעה ברקמה הרירית של הקיבה.

מערכת העיכול משויכת לאדמה

מערכת העיכול קשורה לצ'י האדמה. היא נמצאת במרכז הגוף וחוצה אותו מקצה לקצה. מערכת העיכול היא גם הקשר הייני שלנו לאדמה, אנו מעכלים את תוצר האדמה, והאוכל הוא הצ'י הייני שאנו מקבלים, ייני יחסית לאוויר שאנו סופגים דרך מערכת הנשימה.

השתקפות מערכת העיכול ברמת האיברים

מבחינה אנרגטית הטיפול במזון מערב איברים רבים: GB, LIV, CO, SI, SP - מחצית משנים עשר האיברים. תהליך העיכול בכללותו נשלט על ידי צ'י האדמה וה- SP/ST שהם האיברים שמייצגים את מערכת העיכול ברמת האלמנט - הרמה הפיזית.

ה- SP במערכת העיכול

ה- SP הוא האיבר הייני של אלמנט האדמה. הוא אחראי על כל תהליך עיבוד המזון באופן כללי. חולשה של צ'י ה- SP תבוא לידי ביטוי בתפקוד מערכת העיכול. לאורך זמן החולשה תשפיע על הגוף כולו. חולשת SP תתאפיין בחוסר תיאבון בגלל הקושי לעבד את המזון, בנטייה למזונות מתוקים ומעובדים, עייפות, קושי להתרכז, רפיסות נפשית ופיזית וקושי לעבד מידע - בדומה לקושי לעבד מזון. ה- SP אחראי על עיבוד ופירוק בכל הרמות.

ה- LIV במערכת העיכול

ה- LIV קשור לאדמה ברמת האנרגיות העונתיות¹. הוא קשור לתהליך העיכול בייצור מרה המשמשת לפירוק שומנים.

ה- LIV משקף את מצב החום והקור בגוף ככלל. חום ב- LIV מבטא חום כללי בגוף. החום יגרום לחומציות במערכת העיכול. קור ב- LIV משקף קור מערכתי הגורם לחולשה של מערכת העיכול וה- SP.

ה- LIV הוא האיבר השולט ברקמה הרירית², הרקמה הרירית מצפה את כל דרכי העיכול החל מהפה וכלה במעי הגס. בעיות ב- LIV עלולות להשתקף בתפקודה של הרקמה הרירית. מחלות מעיים כרוניות המערבות כיבים לאורך מערכת העיכול כמו מחלת קרוהן, קשורות לחוסר איזון רגשי הבא לידי ביטוי ב- LIV ומתוך כך גם ברקמה הרירית.

ה- SI במערכת העיכול

ה- SI הוא האיבר שתפקידו לפרק ולספוג את המזון למחזור הדם. ה- SI הוא האיבר המזין. הוא מזין את הגוף כשם שהאם מזינה את ילדה. ברמת האנרגיות העונתיות ה- SI שייך לאדמה. שילוב האדמה והאש ברמת האלמנט משקפים את תהליך עיבוד המזון.

למעט כאבי בטן שייכתן ומקורם בחוסר איזון של המעי הדק ולמעט מחלות קשות הפוגעות ברקמת המעי הדק, אך הן נדירות יחסית, אין בילדים הרבה פתולוגיות המקושרות ישירות למעי הדק. ה- SI שייך לאלמנט האש. האש הוא האלמנט השמימי והוא מוגן, בפרט בילדים. כל האיברים הפיזיים השייכים לאלמנט האש - הלב, מעטפת הלב והמעי הדק - כמעט ולא סובלים מפתולוגיות בילדים.

האם מזינה את ילדה פיזית אך גם אנרגטית, היא מעין תחנת ממסר המעצימה את התדר הקוסמי של ה- SI בילד. במקביל, האב מעצים את התדר הקוסמי של ה- BL. ה- BL הוא שמימי³ והוא תואם לתדר של האב. ה- SI וה- BL ביחד מרכיבים את שכבת ה- tai yang, שכבת ההגנה הראשונה מתוך שש השכבות.

1- ראה: אנרגיות עונתיות, בעמוד 49.

2- ראה: הרקמה הרירית, בעמוד 30.

3- ה- BL הוא האיבר ה- 9 בסדר הענפים. המספר 9 נחשב מספר שמימי כי הוא סכום המכפלה 3x3. המספר 3 קשור להזנה שמימית - H.E.M.

ה- CO במערכת העיכול

ה- CO שייך ברמת האלמנט למתכת וברמת האנרגיות העונתיות לעץ. בהיותו האיבר היאנגי של אלמנט המתכת הוא מבקר את ה- LIV - האיבר הייני של אלמנט העץ. תפקיד זה של ה- CO הוא בעל חשיבות בגלל יכולתו לרסן את ה- LIV. כאשר ה- LIV לא מרוסן הוא עלול לבקר את ה- ST בבקרת יתר ולשבש את תהליך העיכול.

ה- CO אחראי על הפרשת הפסולת ממערכת העיכול ועל ספיגת הנוזלים הנוותרים במעי הגס אל מחזור הדם.

בהיותו שייך לשכבת ה- yang ming העשירה בצ'י ודם במשותף עם ה- ST, ל- CO יכולת להניע את הצ'י בגוף בחוזקה.

הקשר של מערכת העיכול ל- KID

ה- KID קשור לחימום הגוף. לחום הגוף השפעה על מערכת העיכול המתפקדת כסיר הבישול של המזון. חולשה של ה- KID תתאפיין בתחושת קור ובריחה בתיאבון בשל הקושי לעכל את המזון.

השיניים, שיש להן תפקיד בפירוק המזון, קשורות לצ'י ה- KID.

תזונה והשפעתה על מערכת העיכול

מערכת העיכול מושפעת מהמזון שהיא מעבדת וסופגת. האנרגטיקה של המזון, כמו גם הטמפרטורה שלו, משפיעים באופן ישיר על מערכת העיכול ועל תפקודה.

המזונות המחזקים את מערכת העיכול הם שורשים כתומים. השורש משקף צ'י אדמתי והצבע הכתום את צבע האדמה. אוכל מבושל מקל על מערכת העיכול כי הוא חוסך ממנה את החלק של חימום המזון לפני פירוקו. אורז מייצב, מרגיע ומחזק את פעילות מערכת העיכול.

מאכלים מחממים מבחינה אנרגטית. מתוקים, שמנים ואוכל מעובד מעלים את החומציות בקיבה ויוצרים יתר חום. מזונות קרים מדי, כמו קרח או גלידות, מאטים את פעילות מערכת העיכול ויכולים ליצור מצב של חום ראקטיבי. גם אכילת מאכלים נאים בכמות גדולה מקשה על מערכת העיכול. מזון מתוק טבעי מחזק את ה- SP סוכר מעובד מחליש את ה- SP.

13. בקיעת שיניים

כללי

בקיעת שיניים היא תהליך טבעי ואינה מוגדרת כמחלה. חום קל, כאב ושלשולים המלווים את בקיעת השיניים אינם עילה ישירה לטיפול, אך אצל ילדים שמלכתחילה סובלים מחום רב, בקיעת השיניים משמשת כורז והיא מעין גפרור שמצית דליקה. במקרים אלו בקיעת שיניים עלולה להסתיים במחלת חום. החום המלווה את הנצת השיניים גורם להפרשת יתר של הרקמה הרירית, וזו עלולה לגרום למגוון רחב של מחלות חום, שהאופיינית ביותר ביניהן היא דלקת של האוזן התיכונה. הצבע הירוק והריח החרیف המאפיינים את היציאות בזמן בקיעת השיניים משקפים את החום המערכת.

כאשר הורים מבקשים לטפל בילדם הסובל מבקיעת שיניים, אפשר להציע להם לא להתערב מאחר וזהו תהליך טבעי. למעט במקרים בהם החום הפנימי מתפתח לכדי מחלה, או שיש סבל רב וטמפרטורת גוף גבוהה.

תיאור סיני

מבחינה ערוצית החניכיים קשורים ל-ST. השיניים משויכות ל-KID, אך אין מעורבות ישירה של ה-KID בתהליך הנצת השיניים, למעט מקרים בהם צמיחת השיניים מתעכבת. במקרה כזה חיזוק ה-KID מזרז את התהליך.

הדלקת המקומית בגלל פציעת החניכיים יוצרת חום ב-ST. אצל ילדים שמלכתחילה סובלים מחום רב, הנצת השיניים משמשת כמעין זרז לגירוי החום הפנימי ואף לעליית טמפרטורת הגוף. לאחר איזון החום הפנימי, התופעות סביב הנצת שיניים בעתיד תהיינה מתונות יותר.

יתר החום הפנימי המערכתי בא לידי ביטוי ב-LIV שנוטה לצאת מאיזון במצבי חום. לפיכך סביר להניח כי ילדים שבכל הנצת שיניים יסבלו מחולי, סובלים מיתר חום פנימי. ילדים שמצליחים לעבור בקיעת שיניים ללא עלייה בטמפרטורת הגוף, בדרך כלל אינם סובלים מיתר חום פנימי משמעותי.

לחלק מהילדים הסובלים מיתר חום פנימי, בקיעת השיניים הראשונה עלולה להוות תפנית שבה הילד הופך מילד בריא לילד הסובל מחולי לעתים תכופות. בתסריט הלא נדיר החום הפנימי מחרף בגלל בקיעת השיניים וגורם להפרשת ליחה, הליחה הופכת צמיגה בגלל החום, התעלה המובילה מהאוזן התיכונה ללוע נסתמת ומתפתחת דלקת של האוזן התיכונה. הילד מקבל אנטיביוטיקה, ולאחר זמן מה הקור ב-LIV, שנגרם בגלל האנטיביוטיקה, גורם לחום ראקטיבי ואז לעוד עליית חום, שלא בהכרח קשורה לבקיעת שיניים. מנה שנייה של אנטיביוטיקה עלולה להחרף את הקור ב-LIV ולגרום לשרשרת של מחלות חום וטיפולים אנטיביוטיים. זהו מעגל קסמים שרק הולך ומחמיר.

גורם נוסף לתפנית במצבו של הילד בתקופה זו, הוא מתח רב המתלווה לעובדה שבסמיכות לגיל בו בוקעות השיניים, חופשת הלידה מסתיימת וחלק גדול מהאימהות חוזרות לעבודה. המשמעות במקרים רבים היא גמילה מהנקה במקביל לניתוק פיזי מהאימא. בקיעת השיניים, הגמילה וההתנתקות גורמים למתח רב הגורם גם הוא לעליית החום הפנימי.

הילד נכנס לפעוטון ושם נתקל בחיידקים ונגיפים לא מוכרים. אם זה קורה בסתיו או בחורף, הסיכוי שהוא יחלה גדול אף יותר כי בתקופה זו האוויר פחות טוב ומעבר החיידקים והנגיפים קל יותר. בנוסף, בתקופות הקרות של השנה הגוף נוטה לאצור חום כדי להתחמם.

יוצא, אפוא, שישנם גורמים רבים העלולים לגרום לילד בשלב זה של חייו לצאת מאיזון ולפתח מחלת חום. הילדים שנעזרים באנטיביוטיקה עלולים להסתבך בשרשרת של מחלות חום.

אנרגיות מעורבות

צ'י ה-ST - קשור ערוצית לחניכיים.

צ'י ה-LIV - משקף את החום הפנימי המערכתי.

צ'י ה-KID - השיניים משויכות אנרגטית ל-KID.

ראה: מבוא למע' העיכול - היבטים אנרגטיים, בע' 175.

תזונה

המלצה להימנע ממאכלים מחממים בזמן בקיעת השיניים.

ראה:

⦿ תזונה מאזנת על פי הרפואה הסינית, בעמוד 66.

⦿ תזונה והשפעתה על מערכת העיכול, בעמוד 178.

שונות

⦿ ישנן תרופות הומאופתיות להרגעת הסימפטומים.

⦿ ישנם תכשירים מקומיים המאלחשים את החניכיים.

דגשים לטיפול

המוטיב המרכזי במצב האקוטי יהיה איזון ה- LIV וקירור ה- ST. שילוב הנקודות CO-11 ו- ST-44 בחיזוק, נותן מענה וממתן את הסימפטומים האופייניים להנצת שיניים. שילוב זה מתאים גם לכל מצבי החולי האחרים, כאשר יש חום מדיד אך אין אבחנה מדויקת.

עיסוי

עיסוי ברגליים לאורך ה- ST, החל מ- ST-35 ועד הקרסול.

ראה: עיסויים להורדת חום והרגעה, בעמוד 59.

בקיעת שיניים - חוסרי איזון שכיחים

חום ב- LIV	חום ב- ST	
אופייני למצבים בהם הנצת השיניים גורמת למחלת חום משנית	אופייני למצבים קלים בהם לא מתפתחת מחלה משנית	הערות
חום פנימי רב	חום פנימי קל	גורמי מחלה שכיחים
⦿ ריור ⦿ נזלת ⦿ אינסומניה ⦿ כאב חניכיים ⦿ נשיכת חפצים ⦿ יציאות נוזליות חריפות ⦿ יציאות ירוקות		תסמינים שכיחים
איזון חום ב- LIV עמוד 321	איזון חום ב- ST עמוד 330	טיפול

צ'י ה-ST - קשור ערוצית לחניכיים, מעורב בריוור על רקע של הנצת שיניים.

צ'י ה-KID - במקרים בהם הריוור קשור לחרדה.

צ'י ה-SP - במקרים בהם ריור היתר קשור לטונוס שרירים נמוך - היפוטוניה.

צ'י ה-LIV - במקרים בהם ריור היתר קשור לנזלת. ראה: מבוא למע' העיכול - היבטים אנרגטיים, בע' 175.

חוסרי איזון שכיחים

☯ במקרה של הנצת שיניים - חום ב-LIV וב-ST. ראה: בקיעת שיניים, בעמוד 179.

☯ במקרה של חרדה - רוח רגשית (gui) ב-KID. ראה: פחדים, חרדות ובהלה, בעמוד 275.

☯ במקרה של היפוטוניה - חולשת SP. ראה: היפוטוניה, בעמוד 289.

☯ במקרה של נזלת כרונית - חוסר איזון של ה-LIV. ראה: נזלת כרונית, בעמוד 151.

כללי

ריור יתר אופייני לבקיעת שיניים, אך ישנם מצבים נוספים המתאפיינים בריוור: חרדה, מתח שרירים נמוך (היפוטוניה) ואף סתום בגלל נזלת או פוליפים. בזמן חרדה אזור הגרון מתכווץ והרוק לא נבלע. עדות לקשר זה אפשר לראות בקליניקה, כאשר לעתים ילדים המפחדים מהדיקור מתחילים לרייר לקראת הדיקור עצמו. בהיפוטוניה שרירי הלסת רפויים והלסת השמוטה מאפשרת לרוק להישפך לפני בליעתו. בזמן נזלת, כאשר האף סתום הפה פתוח וייתכן ריור.

כאשר מדובר בריוור בגלל בקיעת שיניים אין טעם להתערב. זהו סימפטום זמני ומתבקש. כאשר מדובר בריוור קשור לחרדה או להיפוטוניה, יש להתייחס לחרדה או להיפוטוניה ולטפל בהתאם.

תיאור סיני

ריור כחלק מהנצת שיניים קשור ל-ST ברמה הערוצית. החניכיים ממוקמות לאורך מרידיאן ה-ST והנצת השיניים גורמת לחום ב-ST.

כאשר מדובר בחרדה, הריוור יהיה כרוני או לסירוגין ולא קשור ישירות להנצת השיניים. במקרים אלו יש לאבחן אם אכן מדובר בחרדה ולטפל בהתאם. החרדה קשורה לחוסר איזון של ה-KID, בדרך כלל חולשה של ה-KID במצבים הקלים ורוח רגשית (gui) ב-KID במצבים היותר קשים.

כאשר מדובר בהיפוטוניה, חוסר האיזון השכיח הוא חולשת SP.

בנזלת, חוסר האיזון השכיח הוא חום ב-LIV.

15. כיבים בפה (אפטות)

שונות

ישנם חומרים לגרגור המקלים על הכאב. לילדים שאינם יודעים לגרגר אפשר למרוח מעט על הכיבים, אך מריחת החומרים לגרגור ישירות על הכיב עלולה לגרום לתחושת צריבה לא נעימה.

במקרים של מחלת הפה והגפיים, יש הורים המורחים על האפטות חלב עזים טרי. יש בכך סכנה, כי החלב אינו מפוסטר, אך חלק גדול מההורים מעיד שהחלב מזרז את ההחלמה.

דגשים לטיפול

אפשרויות הטיפול נעות בין קירור ה-ST ובין איזון החום ב-LIV, כולל פיזור החום מה-LIV במקרים קשים. במקרים של אפטות כרוניות יש לחפש את הסיבה להיווצרות החום, בדרך כלל המפתח למקרים הכרוניים נמצא ברובד הרגשי. התופעה פחות מאפיינת חום ראקטיבי לקור חבוי ב-LIV¹.

הטיפול במצב האקוטי יתרכז באיזון החום ב-LIV וקירור ה-ST.

כללי

אפטות הן סימפטום המאפיין חום רב או חום מתמשך. לעתים המופע צמוד למצבים של התפרצות חום או מתח רגשי. ילדים ומבוגרים הסובלים מבעיה זו הנם חסרי אונים מאחר וברפואה המערבית אין מענה לבעיה, למעט תכשירים מקומיים להקלה.

מחלת הפה והגפיים מאופיינת בכיבים בפה, לעתים יהיו גם נגעים על כף היד.

תיאור סיני

אזור הפה משויך ערוצית ל-ST. במקרה של אפטות מדובר בחום רב שמקורו ב-LIV. ה-LIV תוקף את ה-ST בהתאם למעגל הבקרה. החום ב-ST בא לידי ביטוי בכיבים בפה.

אנרגיות מעורבות

צ'י ה-ST - קשור ערוצית לפה. משקף את החום הרב בקיבה.

צ'י ה-LIV - קשור לחום המערכת. ה-LIV תוקף את ה-ST על פי מעגל הבקרה.

ראה: מבוא למע' העיכול - היבטים אנרגטיים, בע' 175.

תזונה

המלצה להימנע ממאכלים מחממים.

ראה:

תזונה מאזנת על פי הרפואה הסינית, בעמוד 66.

תזונה והשפעתה על מערכת העיכול, בעמוד 178.

עיסוי

עיסוי ברגליים לאורך ה-ST, החל מ-ST-35 ועד הקרסול.

ראה: עיסויים להורדת חום והרגעה, בעמוד 59.

1- ראה: חום ראקטיבי לקור חבוי ב-LIV, בעמוד 300.

כיבים בפה (אפטות) - חוסרי איזון שכיחים

חום ב- LIV	חום ב- ST	
מתח	מחלות חום	גורמי מחלה שכיחים
☯ חום מדיד ☯ נזלת ☯ אינסומניה ☯ תיאבון ירוד ☯ יציאות חריפות ☯ אי שקט ☯ כעסים		תסמינים שכיחים
איזון חום ב- LIV עמוד 321	איזון חום ב- ST עמוד 330	טיפול

16. דלקת חניכיים

כללי

דלקות חניכיים פחות שכיחות בילדים, ומאפיינות יותר מבוגרים. לעתים הסיבה לדלקת החניכיים היא צחצוח שיניים לא נכון, צחצוח יתר, או שימוש במברשת שיניים עם סיבים קשים הפוצעים את החניכיים. מבחינה אנרגטית, מצב זה דומה מאוד למצב של כיבים בפה, האבחנה והטיפול יהיו דומים.

ראה: כיבים בפה (אפטות), בעמוד 182.

17. באשת פה - ריח לא טוב מהפה

כללי

זוהי תופעה עם השלכות חברתיות והיא כרוכה באי נעימות רבה. הצגת התלונה מפי הילד או מפי הוריו תהיה מלווה כמעט תמיד באי נוחות רבה. במרבית המקרים התלונה תהיה משנית ותתווסף למחלות המאפיינות יתר חום: אי שקט, אינסומניה, מחלות עור, פריחות, נזלת כרונית, סינוסיטיס, דלקות גרון, דלקות עיניים ועוד.

בשלב האבחנה יש לשלול את הגורמים החיצוניים שעלולים לגרום לתופעה:

⊗ שתייה לא מספקת

⊗ תזונה בעייתית - אכילת מזון שמן באופן קבוע

⊗ אכילת אוכל מעובד ועשיר בקלוריות אך דל תזונתית

⊗ אכילה במרווחי זמן גדולים מדי

⊗ אכילת מזונות מתובלים וחרifiים

⊗ בעיות היגיינה בשיניים

⊗ דלקת שקדים חידקית בדרך כלל תגרום לריח לא טוב מהפה רק בזמן המחלה

⊗ יובש בפה (חוסר ברוק)

תיאור סיני

הריח הלא נעים מאפיין חום ב-ST. ייתכנו שני מקורות לחום זה. האחד סטגנציה במחמם המרכזי הגורמת להיווצרות של חום בקיבה. המקור השני הוא חום כללי המשתקף ב-LIV ותוקף את ה-ST בהתאם למעגל הבקרה.

אנרגיות מעורבות

צ'י ה-ST – חום ב-ST משקף את הריח החרif.

צ'י ה-LIV – חום ב-LIV תוקף את ה-ST בהתאם למעגל הבקרה.

ראה: מבוא למע' העיכול - היבטים אנרגטיים, בע' 175.

תזונה

המלצה להימנע ממאכלים מחממים.

ראה:

⊗ תזונה מאזנת על פי הרפואה הסינית, בעמוד 66.

⊗ תזונה והשפעתה על מערכת העיכול, בעמוד 178.

עיסוי

איזון חום במחמם העליון - ראה: עיסויים להורדת חום והרגעה, בעמוד 59.

שונות

לעיסת מסטיק מגרה את בלוטות הרוק ולכן טובה למקרים של באשת פה בגלל חוסר ברוק.

דגשים לטיפול

המוטיב המרכזי בטיפול יהיה איזון ה-LIV וקירור ה-ST. במרבית המקרים הכרוניים החום ב-LIV יהיה גם הוא כרוני ולפיכך סביר להניח שהוא ביטוי לחוסר איזון עמוק יותר - חום ראקטיבי לקור חבוי ב-LIV¹ או בעיה רגשית היוצרת מתח וחום.

1- ראה: חום ראקטיבי לקור חבוי ב-LIV, בעמוד 300.

באשת פה - חוסרי איזון שכיחים

חום ב- LIV	חום ב- ST	
☯ חוסר איזון רגשי, בדרך כלל מתח ☯ תזונה מחממת ☯ אכילה לא סדירה ☯ שתייה לא מספקת		גורמי מחלה שכיחים
מוחמר במתח	מוחמר בעקבות תזונה או שתייה לא סדירים	תסמינים שכיחים
איזון חום ב- LIV עמוד 321	איזון חום ב- ST עמוד 330	טיפול

18. רפלוקס וושטי

אנרגיות מעורבות

צ'י ה- SP - אחראי על תהליך העיכול בכללותו, ועל מעבר המזון מטה במורד מערכת העיכול.

צ'י ה- ST - קשור לקיבה.

צ'י ה- LIV - השוער העליון הינו שריר ולכן נשלט על ידי צ'י ה- LIV.

ראה: מבוא למע' העיכול - היבטים אנרגטיים, בע' 175.

כללי

זוהי בעיה שכיחה בילודים. במרבית המקרים היא מתקבלת כמובנת מאליה ומשקפת את חוסר היכולת של התינוק לווסת את כמות החלב שהוא יונק. במקרים חמורים יותר הבעיה גורמת לתזונה לא מספקת, כאשר חלק גדול מהמזון נפלט בחזרה החוצה.

בחלק מהמקרים מדובר ברפיון של שוער הקיבה העליון. זהו שריר שתפקידו לאפשר מעבר חד סטרי של האוכל מהוושט אל הקיבה. לפעמים השריר לא מתכווץ במידה מספקת ומתאפשר מעבר של המזון מהקיבה בחזרה החוצה דרך הוושט.

הדרך לפתור בעיה זו בתפיסה המערבית היא להסמיק את המזון כך שיקשה עליו לעלות במעלה הוושט.

תזונה

העיקרון הראשון במצב זה הוא הסמכת המזון, על מנת להקשות עליו לעלות מעלה. על עיקרון זה מבוססות גם הפורמולות המיוחדות שמציעה הרפואה המערבית. אפשר להסמיק את הפורמולה על ידי הוספת דייסת אורז.

עיסוי

⊗ חיזוק ה- ST על ידי עיסוי לאורך המרידיאן. מ- ST-35 לכיוון כף הרגל.

⊗ עיסוי של SP-6 בתנועות מעגליות, עם כיוון השעון למשך דקה.

תיאור סיני

מערכת העיכול משויכת לאדמה. רפלוקס וושטי הוא חוסר איזון של צ'י האדמה ומערכת העיכול. חולשה של מערכת העיכול מגבירה את הנטייה לרפלוקס. החולשה משתקפת בחוסר היכולת להתמודד עם המזון או עם כמויות גדולות של מזון, או בחוסר היכולת לווסת את הכנסת המזון כך שתתנהל מטה בצורה חלקה.

דגשים לטיפול

במרבית המקרים המטופלים הם בני חצי שנה או פחות. מתחת לגיל בו נהוג לטפל בילדים באופן סדיר¹. לפיכך, הטיפול צריך להיות עדין. אפשר לסכם עם ההורים לנסות עד שלושה טיפולים ובמקרה ולא תהיה כל תגובה לטיפול, לסיים אותו. אולי בשל כך הטיפול לא ממוצה, כי אחוזי ההצלחה הם נמוכים - רק בשליש מהמקרים אפשר לראות שינוי חיובי. הטיפול המערבי המתמקד בהסמכת המזון, הוא יחסית טיפול עדין ולא תרופתי ולכן הוא פתרון סביר ובהרבה מקרים אפקטיבי.

הדגשים בטיפול יהיו על איזון ה- ST, חיזוק ה- SP וה- LIV והתייחסות לשוער העליון של הקיבה.

תופעת הרפלוקס מתחלקת למצבי עודף וחוסר. מצבי העודף מאופייניים בסטגנציה בחלק המרכזי של הגוף, ובהצטברות של חום הגורמת למצב של חום ב- ST. מצבי החוסר מאופייניים בחולשה של האדמה ומערכת העיכול ובאים לידי ביטוי בחולשת SP המקשה על תפקודה של מערכת העיכול בטיפול במזון והעברתו מטה.

השוער כשריר משויך ל- LIV. ייתכן ומצב זה יתאפיין בחולשה של צ'י ה- LIV.

1- ראה: הגיל ממנו מתחילים טיפולי דיקור בילדים, בע' 91.

נקודות ייחודיות לטיפול

PC-6 - נקודה ייחודית לטיפול בבחילות והקאות. יכולה להיות יעילה גם ברפלוקס וושטי. היא מרגיעה את הצ'י באזור החזה ומאפשרת זרימה נכונה של הצ'י - מטה במקום מעלה.

CV-12 - נקודת ההתראה (*mu*) של הקיבה. מרגיעה ומייצבת את הקיבה וצ'י ה-ST.

CV-13 - נקודת ההשפעה על השוער העליון.

אפרת אברמסון - מטפלת וותיקה בילדים, קולגה ושותפה, עזרה בעריכת הספר ומציעה גישה נוספת לטיפול ברפלוקס. לתפיסתה זהו מצב של חוסר התפתחות של מערכת העיכול עוד מהרחם ולכן ישנה מעורבות של ה-*chong mai*. אפרת משלבת פתיחה חלקית (רק נקודת הפתיחה - SP-4) או פתיחה מלאה של ה-*chong mai*.

רפלוקס ופליטת ילודים - חוסרי איזון שכיחים

חוסר		עודף	
חולשת LIV	חולשת SP	חום ב-ST	
טיפול מקומי בשוער בעזרת CV-13 בטכניקת חיזוק.			הערות
נטייה מולדת	נטייה מולדת	חומציות יתר בקיבה	גורמי מחלה שכיחים
	פליטות חלושות	פליטות חזקות	תסמינים שכיחים
איזון ותמיכה ב-LIV עמוד 324	חיזוק SP עמוד 331	איזון חום ב-ST עמוד 330	טיפול

19. הקאות

שלשולים והקאות

כללי

הקאה היא בדרך כלל סימפטום נלווה לבעיה אחרת ובדרך כלל לא נהוג לסווגה כפתולוגיה בפני עצמה, אלא כסימפטום המבטא חולי או חוסר איזון של הגוף ומערכת העיכול בפרט. במקרים בהם יש נטייה לבחילה או הקאה בחולי, בנסיעה, במאמץ או במצבים אחרים, אפשר לטפל בבעיה על ידי איזון האנרגיות המעורבות.

תיאור סיני

התיאור האנרגטי של הקאה דומה לרפלוקס.

ראה: רפלוקס וושטי, בעמוד 186.

הקאה כסימפטום מאפיינת מספר מצבים:

② **עודף ליחה** - הילד בולע את הליחה עד להקאה המתאפיינת בתוכן רירי.

② **חולי** - ישנם וירוסים הגורמים להקאה.

② **אכילת יתר** - לילדים נטייה לאכילת יתר.

② **סטגנציה במחמם האמצעי** - בגלל חולשה של מערכת העיכול.

② **חרדה** - מצבי חרדה מתאפיינים בבחילה ובמצבים קשים גם בהקאה.

② **נסיעות** - ילדים רבים סובלים מבחילה והקאה בנסיעות, תופעה המבטאת את חולשת האדמה המאפיינת ילדים.

טיפול

הטיפול הבסיסי דומה לטיפול ברפלוקס ופליטות ילודים. אמנם רפלוקס ופליטות אופייניים יותר לתינוקות ופחות לילדים, אך מבחינה אנרגטית אלו מצבים דומים. לפיכך, האסטרטגיה הטיפולית המוצגת לרפלוקס וושטי (בעמוד 186) מתאימה גם לבחילות והקאות, למעט הסמכת המזון המתאימה לתינוקות בלבד.

חשיבות רבה יש לנקודה PC-6 בהיותה נקודה שמסדירה את צ'י החזה ובהכוונת צ'י ה-ST מטה.

ישנו מצב בו ילדים סובלים משלשולים והקאות. מצב זה גורם לקיטוב בין היין והיאנג: בחלק הגוף העליון הצ'י נע מעלה במקום מטה (הקאה) ובחלק הגוף התחתון הצ'י נע מטה בחוזקה (שלשול). מבחינה אנרגטית זהו מצב מאוד לא נוח לגוף, כי הוא לא מאפשר ליין וליאנג לתמוך אחד בשני. התוצאה בחלק מהמקרים היא ילד חסר תיאבון, תשוש לחלוטין ובקושי מגיב לסביבה.

במקרים מעין אלו טיפול ב-ST-36 ברגל ימין ו-PC-6 ביד שמאל עוזר לילד להתאזן ומחולל שינוי מידי.

זוהי דוגמא לטיפול באלכסון על מנת לחולל תנועה ושינוי מהירים. ST-36 היא הנקודה האדמתית ביותר בגוף¹. כדי למנוע קרקוע יתר, כי ילדים הם במהותם יאנגים, מומלץ לדקור בילדים את ST-36 בצד ימין - הצד היאנגי של הגוף², ובכך לאזן במעט את ההשפעה הארצית החזקה של נקודה זו. PC-6 בהתאם תדוקר בצד שמאל כדי ליצור את אפקט האלכסון. כאמור טיפול באלכסון מעורר תנועה חזקה, ואכן התגובה לטיפול זה היא התאוששות מהירה.

1- ST-36 היא נקודה אדמתית בשלוש רמות. ברמת האלמנט, ברמת האנרגיות העונתיות וברמת המרידיאן.

2- ראה: בחירת צד לדיקור, בעמוד 54.

20. אי סבילות למזון

המצבים בהם אי הסבילות למזון היא נוגדנית - הגוף מנסה להילחם במה שמזוהה כפתוגן חיצוני על ידי הפעלת מרכיבים במערכת החיסון.

כללי

אנרגיות מעורבות

צ'י-ה-LIV - עלול לסבול מעודף וחום ולהגיב תגובת יתר למזונות מסוימים.

צ'י-ה-SP - עלול לסבול מחולשה שלא מאפשרת לגוף להתמודד עם מזונות מסוימים.

ראה: מבוא למע' העיכול - היבטים אנרגטיים, בע' 175.

תזונה

המזונות השכיחים שמהם סובלים ילדים הם: מאכלי חלב פרה, ביצים, בוטנים, פירות טרופיים, עגבניות, פירות ים, חומרים משמרים, צבעי מאכל.

ראה:

● תזונה מאזנת על פי הרפואה הסינית, בעמוד 66.

● תזונה והשפעתה על מערכת העיכול, בעמוד 178.

דגשים לטיפול

מצבי העודף הם המצבים שבהם נחוץ קודם כל איזון של החום ב-LIV ורק לאחר מכן חיזוק האדמה ומערכת העיכול. במצבי החוסר מטרת הטיפול תהיה לחזק את מערכת העיכול. הטיפול יהיה חיזוק ה-SP והאדמה על רבדיה השונים.

ילדים רבים נולדים או מפתחים אי סבילות למזון מסוים. לפעמים מדובר באי סבילות קבועה ולפעמים אי הסבילות היא זמנית ויכולה להימשך משבועות ועד שנים. בחלק מהמקרים אי הסבילות קשורה לכמות, והקושי מופיע לאחר צריכה של כמות גדולה של מזון מסוים, לדוגמא: שתיית כמות מאוד גדולה של חלב פרה תגרום לשלשול. הקור האנרגטי המאפיין את החלב, בכמות גדולה, מקשה על מערכת העיכול, וזו לא מצליחה לעכל ולספוג את החלב. בחלק אחר מהמקרים אי הסבילות למזון היא איכותית, ואפילו מגע של העור עם המזון יכול לגרום לתגובה אלרגית.

כאשר אי הסבילות היא ייחודית למזון מסוים, אפשר להסיק שהבעיה היא פחות מערכתית ולפיכך הפתרון הטבעי יהיה הימנעות מהמזון הבעייתי. ככל שאי הסבילות היא רחבה יותר, כך אפשר להקיש שהבעיה היא יותר מערכתית ולכן יהיה קל יותר לאזנה.

תיאור סיני

אי סבילות למזון יכולה לבוא לידי ביטוי בשתי צורות בסיסיות, עודף וחוסר. החוסר יבוא לידי ביטוי בחולשת SP והעודף יבוא לידי ביטוי בחום ב-LIV.

תופעות כמו: כאב ראש, ליחה כרונית, גרד ואי נוחות בבטן, עלולות להיות תוצאה של אי סבילות למזון.

במקרים בהם הסימפטומים הם בעלי אופי אלרגני (גרד בעיניים, פריחות גירודים, כאבי ראש, נגעים בעור, קוצר נשימה, נפיחות, נזלת שקופה, קוצר נשימה, התעטשויות) חוסר האיזון השכיח יהיה יתר חום ב-LIV. במקרים בהם הסימפטומים נוטים לכיוון של חוסר (בחילות, תיאבון ירוד, כאבי בטן, עייפות, חולשה) חוסר האיזון השכיח יהיה חולשת של מערכת העיכול - חולשת SP.

חולשת SP מבטאת אי סבילות למזון הקשורה לקושי של מערכת העיכול להתמודד עם כמות גדולה של מזון מסוים. עודף וחום ב-LIV משקפים את

אי סבילות למזון - חוסרי איזון שכיחים

חום ב- LIV	חולשת SP	
☯ מולד ☯ מתח	מולד	גורמי מחלה שכיחים
☯ גרד, פריחות ונגעים בעור ☯ כאבי ראש ☯ קוצר נשימה ☯ נזלת שקופה ☯ התעטשויות ☯ גרד בעיניים ובגרון	☯ תיאבון ירוד ☯ כאבי בטן ☯ חולשה ☯ חוסר ריכוז	תסמינים שכיחים
איזון חום ב- LIV עמוד 321	חיזוק SP עמוד 331	טיפול

21. כאבי בטן עוויתיים (גזים)

כללי

זוהי אחת הבעיות הנפוצות בגיל הינקות. אומנם רצוי לטפל בבעיות שאינן אקוטיות רק מגיל שישה חודשים ואילך¹, אך מצב זה, כמו מצבים בודדים אחרים, הוא יוצא מן הכלל. כאבי הבטן גורמים לסבל רב לילד, וההורים עומדים חסרי אונים מול סבל זה שלעתים נמשך חודשים, ללא יכולת לעזור. הטיפול המוצע הוא עדין וקצר, מתוך רצון לטפל מעט ככל האפשר בילדים מאוד צעירים.

הטיפולים המערביים והאלטרנטיביים מבוססים על החומר הפעיל בשומר - Terpenoid Anethole שמקל על המצב בזכות יכולתו להרגיע עוויתות של שרירים חלקים במעי.

במקרים בהם הילד אינו יונק אלא צורך פורמולה באופן מלא או חלקי, חשוב לנסות לשנות את סוג הפורמולה. מרבית ההורים יעשו זאת לפני ההגעה לקליניקה, אך מפתיע שלא מעט הורים נכנסים למצב של חוסר אונים מוחלט ואינם מעלים בדעתם לנסות לשנות את הפורמולה.

תיאור סיני

בעיה זו מתחלקת לשתי צורות בסיסיות, האחת - עודף, והשנייה - חוסר.

העודף מתאפיין ביתר חום המשתקף ב-LIV, החוסר קשור לחולשה של האדמה, מערכת העיכול וה-SP בפרט.

במצבי העודף, היותר שכיחים, חולשה בצ'י האדמה יוצרת סטגנציה במחמם האמצעי. מאחר שהילד סובל מעודף, הסטגנציה מתפתחת לחום רב, שיוצר עודף ולחץ במערכת העיכול. יציאות בצבע ירוק מעידות על חום רב במערכת העיכול - המזון תוסס בגלל הסטגנציה והחום. הילדים הסובלים מעודף יהיו בעלי תבנית של עודף באופן כללי.

במצבי החולשה, מערכת העיכול מתקשה בעיבוד המזון והילד סובל מסטגנציה. הסטגנציה אומנם אינה מתפתחת לכדי יתר חום, אך הילד סובל מאוד מכאבי בטן. במצבים אלו הילד יציג באופן כללי סימני חולשה וחוסר.

1- ראה: הגיל בו מתחילים טיפולי דיקור בילדים, בעמוד 91.

אנרגיות מעורבות

צ'י ה-LIV - משקף את העודף והחום הנגרמים בגלל סטגנציה במחמם האמצעי. על פי מעגל הבקרה העץ תוקף את האדמה.

צ'י ה-SP - קשור למערכת העיכול ותפקודה.

ראה: מבוא למע' העיכול - היבטים אנרגטיים, בע' 175.

תזונה

יש קשר הדוק בין התזונה של האם לבין בעיות העיכול של התינוק בילדים הניזונים מחלב אם. אחת הדרכים להקל על הילד היא לשנות את תזונת האם ולהגביל אותה למאכלים פשוטים למשך שבועיים. אחר כך אפשר בהדרגה לגוון את המזון ולנסות לזהות אילו מאכלים מרעים את מצבו של הילד.

במקרים בהם הילד ניזון מפורמולה, אפשר לנסות להחליף פורמולה. לפעמים הרגישות היא למוצר מסוים או לפורמולה חלבית או צמחית.

צמחי מרפא

☯ שומר על צורותיו ונגזרותיו הוא הצמח השכיח לטיפול בבעיה זו. אם הילד משתמש בפורמולה, אפשר להכין אותה על בסיס של מי שומר במקום מים.

☯ חליטת תה, הל וקומיל.

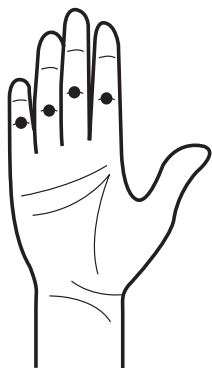
עיסוי

ראה: עיסויים לטיפול במערכת העיכול, בעמוד 61.

דגשים לטיפול

הטיפול המוצע בהמשך מתייחס למצבי עודף וחוסר. במצבי חוסר הטיפול המוצע הוא SP-6, במצבי עודף דיקור של נקודות האקסטרס *si feng* - נקודות שמורידות מטה בחוזקה ומטרתן לנקז עודף וחום מהמחמם האמצעי.

טיפול ב- *si feng* הוא טיפול לא נעים בלשון המעטה, ואחרי מספר לא גדול של טיפולים בהם נרתעתי מהאקט האגרסיבי של דיקור ארבעת מפרקי האצבעות של הילד, התחלתי להציע להורים שילדם נמצא במצב של עודף,

si feng

לנסות את הטיפול העדין (SP-6). להורים הסברתי שאומנם הטיפול העדין פחות מתאים למצבו של הילד, אך יש לו זיקה לבעיה ואפשר לתת לו הזדמנות. אם הטיפול העדין לא יגיב מספיק, נוכל לעשות את הטיפול החזק יותר והפחות נעים. כמובן שכל ההורים הסכימו לנסות את הטיפול העדין יותר (SP-6). מהר מאוד הסתבר שגם מקרי העודף וגם מקרי החוסר מגיבים היטב לטיפול ב- SP-6 מאז לא השתמשתי ב- *si feng* לעניין זה.

כאבי בטן עוויתיים (גזים) - חוסרי איזון שכיחים

חולשת SP	חום ב- LIV	
☯ מולד ☯ חולשה של מערכת העיכול	☯ מולד ☯ מתח	גורמי מחלה שכיחים
טונוס שרירים נמוך	☯ יציאות ירוקות ☯ יציאות עם ריח חריף ☯ טונוס שרירים גבוה ☯ פנים אדומות	תסמינים שכיחים
SP -6	<i>si feng</i>	טיפול

22. כאבי בטן כרוניים

כללי

הכותרת "כאבי בטן כרוניים" מתייחסת למצבים בהם הילד סובל מכאבי בטן מתמשכים שהרפואה המערבית לא מצאה להם סיבה ומן הסתם גם לא מרפא. בדרך כלל הילד יעבור שורה ארוכה של בדיקות כדי לשלול סיבות ידועות אפשריות, אך כאשר כל הבדיקות תקינות, המשפחה נשארת ללא מענה.

הקשר למתח ולמצב הרגשי ידוע גם ברפואה המערבית. בעיות רגשיות באות לידי ביטוי בתפקוד מערכת העיכול, במיוחד במקרים הכרוניים שאין להם סיבה נראית לעין. מקרים אלו מוגדרים כפסיכוסומטיים.

נתון שיכול לעזור באבחנה של מקור הבעיה הוא הקשר רגשי המתאים כרונולוגית לזמן בו החלו כאבי הבטן. האם קרה משהו משמעותי בחייו של הילד בסמוך להופעת הבעיה? גם בעניין המזונות שהילד אוכל יש טעם לעשות בירור ולראות אם השתנתה תזונתו בתקופה בה החל לסבול מכאבי בטן, במרבית המקרים בירור זה כבר נעשה על ידי ההורים והרופא.

תיאור סיני

כאבי בטן קשורים לחולשה וסטגנציה באדמה ובמערכת העיכול. בילדים צ"י האדמה ומערכת העיכול חלשים באופן מובנה ותלונות על כאבי בטן יכולות להופיע במצבים רבים בהם הגוף יוצא מאיזון. הביטוי לחולשה יכול להשתקף ברמה הפיזית, הפיזיולוגית והרגשית.

הסיבות הרגשיות לכאבי בטן יכולות להיות קשורות ל- LIV שנוטה לתקוף את ה- ST בהתאם למעגל הבקרה, או קשורות לחוסר איזון רגשי הבא לידי ביטוי ב- SP או ב- ST.

ברמת האלמנטים עודף בעץ מבקר את אלמנט האדמה (SP/ST). ברמת האיברים, חום ב- LIV גורם לבקרת יתר על ה- ST. המקורות לחום ב- LIV יכולים להיות מגוונים, אך יש מתאם בין כאבי בטן כרוניים ומצבי חום ב- LIV שמקורם במתח. אצל מבוגרים כיב קיבה הוא דוגמא של בעיה רגשית הגורמת לחום ב- LIV התוקף את ה- ST בהתאם למעגל הבקרה.

גם קור ב- LIV יכול להיות הסיבה לכאבי בטן כרוניים. במצב זה הקור הכללי משתקף ב- LIV אך הוא משפיע על תפקוד מערכת העיכול שזקוקה לחום כדי להתמודד עם משימת עיבוד המזון. מבחינה אנרגטית חולשת SP תתלווה למצב של קור ב- LIV.

חוסר איזון רגשי המשפיע ישירות על מערכת העיכול הוא המקור השכיח לכאבי בטן כרוניים. במקרים אלו הביטוי האנרגטי יהיה של רוח רגשית (gui) ב- SP או ב- ST. הרוח הרגשית (gui) משקפת את הביטוי של חוסר האיזון הרגשי.

אנרגיות מעורבות

צ"י ה- LIV - משקף את העודף והחום הנגרמים בגלל סטגנציה במחמם האמצעי. על פי מעגל הבקרה העץ תוקף את האדמה. ישנם מצבים בהם קור ב- LIV גורם לחולשה של ה- SP, הנוטה להיחלש במצבי קור.

צ"י ה- SP - קשור למערכת העיכול ותפקודה. סובל מחולשה במצבי קור, או כחלק מחולשה של צ"י האדמה האופיינית לילדים. ה- SP עלול לסבול מרוח רגשית (gui).

צ"י ה- ST - קשור למערכת העיכול. ה- ST עלול לסבול מרוח רגשית (gui).

ראה: מבוא למע' העיכול - היבטים אנרגטיים, בע' 175.

כאבי בטן כרוניים - חוסרי איזון שכחים

מצבי חוסר		מצבי עודף		
קור ב- LIV	חולשת SP	רוח רגשית (gui) ב- SP או ב- ST	חום ב- LIV	
☯ אנטיביוטיקה ☯ חשיפה לקור	☯ מולד ☯ תזונה בעייתית ☯ אנטיביוטיקה ☯ חשיפה לקור	מתח	☯ יתר חום ☯ מתח	גורמי מחלה שכחים
☯ רתיעה מקור ☯ תיאבון ירוד	☯ תיאבון ירוד ☯ בררנות אכילה	כאבי בטן כרוניים לא מאובחנים, מוחמרים במתח	☯ ריח יציאות חריף ☯ כאבים חדים	תסמינים שכחים
איזון קור ב- LIV עמוד 327	חיזוק SP עמוד 331	איזון רוח רגשית ב- (gui) SP או ST ב- עמוד 332	איזון חום ב- LIV עמוד 321	טיפול

23. שלשול

עיסוי

ראה: עיסויים לטיפול במערכת העיכול, בעמוד 61.

כללי

שלשול הוא חולי נפוץ ממנו סובל כמעט כל ילד בשלב כלשהו של חייו. שילוב בין צמחי מרפא ותזונה נכונה נותן תוצאות טובות.

תיאור סיני

יש כמה סוגי שלשול:

שלשול עם אוכל לא מעוכל - חולשה של ה-SP האחראי על הפירוק האנזימטי של המזון.

שלשול שומני - מעיד על חוסר יכולת לפרק שומנים, זוהי בעיה הקשורה לייצור המרה - חוסר איזון של ה-LIV וה-GB.

שלשול מסריח ומימי - בעיה בפירוק הסוכרים - חום ב-LIV.

שלשול כתגובה למתח - חוסר איזון של ה-LIV.

שלשול בצבע ירוק - מאפיין הנצת שיניים או מחלה - חום ב-ST.

אנרגיות מעורבות

צ'י ה-SP - אחראי על העיכול האנזימטי ומייצג את תפקוד מערכת העיכול.

צ'י ה-ST - אחראי על הפירוק המכאני של המזון, לוקח חלק גם בפירוק האנזימטי.

צ'י ה-LIV - אחראי על הרקמה הרירית האחראית על ספיגת המזון במעי הדק. אחראי על ייצור המרה הקשורה לפירוק שומנים.

צ'י ה-CO - אחראי על תפקוד המעי הגס, ועל ספיגת הנוזלים מהמעי הגס לגוף.

ראה: מבוא למע' העיכול - היבטים אנרגטיים, בע' 175.

תזונה

יש להימנע ממזונות עשירים, שמנים, מתוקים או קרים. מומלץ לאכול אורז לבן וירקות מבושלים, רצוי כתומים.

ראה:

תזונה מאזנת על פי הרפואה הסינית, בעמוד 66.

תזונה והשפעתה על מערכת העיכול, בעמוד 178.

שונות

בתקופת הקיץ ילדים רבים סובלים משלשולים, לפעמים בגלל אכילת מזונות מקררים. רירית המעינים והחיידקים שלהם תפקיד בפירוק המזון הראשוני, עלולים להיפגע.

בזמן שלשולים מומלץ לשקם את חיידקי המעינים בעזרת פרוביוטיקה¹ - ריכוז חיידקים הטובים למערכת העיכול.

בזמן שלשול יש איבוד נוזלים, חשוב לוודא שהילד שותה ושהוא לא מתייבש.

דגשים לטיפול

האסטרטגיה הטיפולית מתרכזת בשינוי תזונתי ובצמחי מרפא. התגובה לטיפול היא מהירה ומייתרת את הצורך בדיקור בשלב הראשון. במרבית המקרים תהיה הטבה תוך 48 שעות.

מניסיוני בקליניקה גיליתי ששינוי תזונתי ומתן צמחי מרפא חוסכים את הטיפול בדיקור - מרבית המקרים מתאזנים תוך 48 שעות. אם הטיפול לא עוזר אפשר להשלים את הטיפול בעזרת דיקור.

נקודות המתאימות לכל מצבי השלשול

ST-25 - נקודת ההתראה (*mu*) של ה-CO - משפיעה על המעי הגס.

CO-11 - נקודת האדמה של ה-CO.

שלשולים והקאות

ראה בעמוד 188.

1- ראה: פרוביוטיקה, בעמוד 80.

שלשול - חוסרי איזון שכיחים

חולשת SP	חום ב- LIV וב- ST	
☯ תזונה בעייתית ☯ חולשה כללית ☯ אנטיביוטיקה	☯ יתר חום ☯ הנצת שיניים	גורמי מחלה שכיחים
☯ ריח יציאות סביר ☯ אוכל לא מאוכל ☯ תכיפות סבירה ☯ דחיפות סבירה ☯ תיאבון ירוד	☯ ריח יציאות חריף ☯ מרקם מימי או משחתי ☯ תכיפות רבה ☯ דחיפות רבה	תסמינים שכיחים
חיזוק SP עמוד 331	☯ איזון חום ב- LIV - עמוד 321 ☯ איזון חום ב- ST - עמוד 330	טיפול

24. תולעים במעי

כללי

התופעה שכיחה אצל ילדים בגיל הגן וקשורה להיגיינה נמוכה המאפיינת גילאים אלו. אורכן של התולעים הוא 10 מ"מ והן יוצאות לכיוון פי הטבעת לקראת הערב ובליילה. אצל בנות התולעים יכולות לעבור לנרתיק. אפשר לראות את התולעים בשעות הערב והלילה בחלק הפנימי של פי הטבעת בעזרת פנס. התולעים גורמות להרגשת גרד בפי הטבעת, לכעס, לעצבנות ולאי שקט. הגרד גורם לילדים לגעת בפי הטבעת ומשם הדרך להדבקה עצמית והדבקה של אחרים היא קצרה. חלק מהרופאים ממליצים על טיפול משפחתי כדי למנוע הדבקה מתמשכת בין בני המשפחה.

תולעים במעי היא בעיה לא נעימה והיא קשה להתמודדות ללא שימוש בתרופות מערביות. חלל צינור העיכול מהפה ועד פי הטבעת הוא חלק פנימי בגוף, אך במידה מסוימת הוא גם חיצוני לגוף והגישה אליו מוגבלת. טיפול בדיקור יכול כמובן להשפיע על המעי, אך קשה מאוד להדביר תולעים בעזרת דיקור בלבד. הטיפול חייב להיות ישיר - חומר שפוגע בתולעים ולא מאפשר להן להמשיך להתקיים במערכת העיכול. צמחי מרפא נשמעים כמו הרעיון המושלם למטרה זו, אך אין בנמצא פורמולה או תוסף שיעשו את העבודה באופן מספיק מובהק כך שאפשר יהיה להמליץ על אחוזי הצלחה סבירים. גם כאשר אני שולח את המטופלים שסובלים מתולעים במעי למומחים בצמחי מרפא, כי לדעתי זו הטכניקה שיש לה את מרב הסיכויים להצלחה, התוצאות הן חלקיות מאוד. בליט ברירה, ההורים חוזרים שוב ושוב לטיפול המערבי, שהוא אגרסיבי ועלול לפגוע בכבד, אך הוא היחיד שמצליח אכן להיפטר מהתולעים - לפחות לזמן מה.

הטיפול המערבי פוגע בתולעים אך לא בביצי התולעים. לכן לוקחים את התרופה בשתי מנות בהפרש של שבוע כדי לפגוע בתולעים החדשות שבקעו מהביצים.

תיאור סיני

הימצאותן של תולעים במעי אינה מעידה בהכרח על חולשה. ילדים לא שומרים על היגיינה ויכולים בקלות יחסית להדביק אחד את השני. אם יש נטייה לסבול מתולעים באופן כרוני, כנראה שהגוף סובל מחוסר איזון של מערכת העיכול.

לעתים נהוג לשייך את התופעה לחולשה של ה- *wei qi*, אך איני מוצא התאמה לחוסר איזון של ה- LIV.

אנרגיות מעורבות

צ'י ה- SP - קשור למערכת העיכול ותפקודה.

צ'י האדמה - אחראי על מערכת העיכול.

ראה: מבוא למע' העיכול - היבטים אנרגטיים, בע' 175.

חוסר האיזון השכיח

☯ חולשת SP

תזונה

המלצה להימנע ממאכלים מתוקים ובצקים - מזונות החביבים על תולעים וטפילים אחרים במערכת העיכול.

שוניות

☯ מתן פרוביוטיקה - החיידקים הטובים מתחרים על המזון ומצמצמים את שטח המחיה של התולעים והטפילים.

☯ חשוב לשמור על היגיינה. לגזוז ציפורניים ולשטוף ידיים בסבון לפני כל ארוחה.

דגשים לטיפול

יש לשלב המלצות תזונתיות כדי לחזק את מערכת העיכול.

טיפול

☯ חיזוק SP - ראה: בעמוד 331.

ישנם שני סוגים בסיסיים של עצירות - עודף וחוסר. בילדים, שלא כמו במבוגרים, מרבית המקרים הם על רקע של עודף ומיעוטם על רקע של חוסר.

העודף משקף יתר חום, ובמקרים רבים קשור לחוסר איזון רגשי. כעס ותסכול גורמים לחסימה, אי זרימה והתכווצות כללית של שרירי הגוף. החסימה וחוסר הזרימה באים לידי ביטוי מודגש בשרירי הגוף, בפרט אלו המתארכים ומתכווצים במידה רבה. המעי הגס הוא איבר שיש בו תנועות רבה, ושריר פי הטבעת הוא שריר שמתכווץ ורפה במידה רבה, שניהם זקוקים לזרימה חופשית של צ'י כדי לתפקד בצורה תקינה. באין זרימת צ'י מספקת - מתפתחת חסימה, הבאה לידי ביטוי בהתכווצות שרירים העלולה לגרום לעצירות. החום מכלה את הנוזלים והצואה הופכת יבשה וקשה עוד יותר.

במצבי החסר שהם בדרך כלל מולדים, ישנה תנועות נמוכה של המעי - חולשה של צ'י ה-CO. זהו מצב של חסר ולא מערב חום. היציאות תהיינה במרקם סביר אך בתדירות נמוכה.

אנרגיות מעורבות

צ'י ה-CO - אחראי לפעילות ותנועות המעי הגס.

צ'י ה-LIV - אחראי על השרירים ועל פי הטבעת, קשור גם למצב הרגשי - כעס ותסכול.

ראה: מבוא למע' העיכול - היבטים אנרגטיים, בע' 175.

דגשים לטיפול

מעבר לטיפול התסמיני, יש לזכור שהחלק המכריע של מקרי העצירות הם מקרים של עודף ומייצגים בעיה רגשית, שבמרבית המקרים היא המקור לעצירות - ראה: בעיות רגשיות, בעמוד 247.

במקרים בהם הבעיה היא של חוסר והיא מתאפיינת בתנועות נמוכה של המעים, סביר שהמרקם של היציאות יהיה רך ולפיכך יהיו פחות קשיים ביציאה, אך היציאות יהיו בתכיפות נמוכה. הדגש במקרים אלו יהיה על הנעת ה-CO וחזוק האדמה.

כללי

עצירות כרונית היא מצב מורכב לטיפול בשל הרובד הרגשי המעורב במרבית המקרים. בדרך כלל מדובר בבעיה רגשית הקשורה ללחץ מן הסביבה הקרובה וגורמת להתכנסות והתכווצות בכל הרבדים. ההתכווצות הכללית באה לידי ביטוי מודגש בשרירים הטבעתיים ובשרירי הסוגרים בפרט. נוצר מצב בו השרירים מכווצים יתר על המידה ומאבדים רגישות. התוצאה של התכווצות היתר היא חסימה הגורמת לצואה להישאר זמן רב במעי הגס ולהתייבש. המרקם הקשה הופך למכאיב ביציאה, עובדה שגורמת לפחד מהיציאה ולהתכווצות נוספת. בחלק מהמקרים העצירות מופיעה במקביל למאבק שהילד מנהל במסגרת בה הוא שוה במהלך היום, או בבית במסגרת המשפחה. העצירות מבטאת את התסכול והכעס שהילד חווה.

חשוב לפרוס בפני ההורים את הקשר האפשרי בין העצירות לבין מצבו הרגשי של הילד. המעורבות הרגשית הופכת את הטיפול למורכב ולעתים אף מתמשך. אך מכיוון שיש הטבה חלקית כבר בתחילת הטיפול, ההורים נוטים בדרך כלל לשתף פעולה.

הטיפול מתמקד במצבו הרגשי של הילד במקביל לטיפול בתסמין. הטיפול התסמיני חשוב, כי התפתחות של עצירות גורמת לכאב ביציאה, הכאב מביא לחשש מיציאה, החשש מביא להתאפקות וההתאפקות ליצירת צואה קשה שרק מגבירה את הכאב ביציאה וחוזר חלילה.

מעבר לתבנית הבסיסית שתוארה עד כה, ישנם מרכיבים נוספים הגורמים לעצירות או מחמירים אותה: תזונה בעייתית, תרופות ופיסורה אנאלית¹.

מרבית המקרים יהיו על רקע של עודף. ישנו מיעוט של מקרים בהם הסיבה לעצירות תהיה עצלות מעיים.

1- ראה: פיסורה אנאלית, בעמוד 201.

נקודות המתאימות לכל מצבי העצירות
ST-25 - נקודת ההתראה (μ) של ה-CO משפיעה על המעי הגס.

CO-11 - נקודת האדמה של ה-CO - מניעה ומייצבת את המעי הגס.

CO-4 - מניעה את המעי הגס.

צמחי מרפא

מטרת הטיפול בצמחי מרפא היא להחליף את הטיפול המערבי הפועל באופן מכאני ובשימוש מתמשך עלול ליצור תלות ועצלות של המעי.

מתוך חשש להתפתחות של עצירות, יש לתת את צמחי המרפא במקביל לטיפול המערבי. בהמשך, עם התקדמות הטיפול, אפשר בהדרגה להוריד גם את צמחי המרפא.

תזונה

⊗ דגש בתזונה על תוספת של פירות וירקות כדי להגדיל את כמות התאית והסיבים. התאית והסיבים סופחים אליהם מים ומרככים את היציאות.

⊗ מאכלים מרגיעי נפש: אורז ושיבול שועל. האורז סופח מים. לפיכך, בכמות קטנה הוא שומר את הצואה לחה, אך בכמות גדולה גורם ליובש.

ראה:

⊗ תזונה מאזנת על פי הרפואה הסינית, בעמוד 66.

⊗ תזונה והשפעתה על מערכת העיכול, בעמוד 178.

עיסוי

ראה: עיסויים לטיפול במערכת העיכול, בעמוד 61.

שונות

⊗ מיץ שזיפים ועגבניות ידועים ביכולתם להקל על עצירות. במקרה של מיץ שזיפים המופק משזיפים מיובשים, רצוי שיהיו אורגניים, ובכל מקרה חשוב לשטוף ולנקות את השזיפים היטב מחומרים המשמשים לשימור פירות יבשים. לאחר הניקוי חולטים את השזיפים למשך הלילה.

⊗ הקפדה על שתיית נוזלים.

עצירות כרונית - חוסרי איזון שכיחים

חוסר	עודף		
חולשת CO	חסימה ב-LIV	חום ב-LIV	
	האבחנה בין חום וחסימה ב-LIV מתבססת על אבחנת הדופק בעזרת הדופק		הערה
מולד	☯ מתח ☯ תסכול		גורמי מחלה שכיחים
מרקם יציאות סביר	☯ סימני חום כלליים ☯ מרקם קשה ☯ קושי ביציאה ☯ כעסים		תסמינים שכיחים
חיזוק והנעת CO עמוד 337	הנעת LIV עמוד 326	איזון חום ב-LIV עמוד 321	טיפול

26. פיסורה אנאלית

כללי

בעיה זו הקשורה בדרך כלל למצב של עצירות. היציאות הקשות והגדולות גורמות למתיחה של רקמת פי הטבעת, עד כדי סדק ודימום. לגוף יש קושי לרפא את החתך משתי סיבות: אחת - ההימתחות הגדולה של שריר פי הטבעת בזמן יציאה לא מאפשרת לרקמה להתאחות. הסיבה השנייה קשורה לתנאים ההיגייניים המקשים על ההחלמה.

תיאור סיני

הבעיה בדרך כלל קשורה לעצירות. חוסר האיזון במרבית המקרים יהיה זהה למצב של עצירות ויהיה קשור ל- CO ול- LIV. בדרך כלל חום או חסימה ב- LIV.

האנוס - פי הטבעת - קשור ל- CO ול- LIV, ל- CO בגלל הקשר למעי הגס ול- LIV מאחר והאנוס הוא שריר.

ייתכן שיש מעורבות של יובש ב- LIV הגורם לחוסר הזנה של פי הטבעת, ליובש ולסדקים.

גם הקשר למצב הרגשי המאפיין מצבי עצירות מציב את ה- LIV כשחקן מרכזי בטיפול בפיסורה אנאלית.

אנרגיות מעורבות

צ'י ה- CO - אחראי על המעי הגס.

צ'י ה- LIV - אחראי על השרירים ועל פי הטבעת. צ'י ה- LIV קשור גם למצב הרגשי - כעס ותסכול.

ראה: מבוא למע' העיכול - היבטים אנרגטיים, בע' 175.

דגשים לטיפול

הטיפול מתמקד במקור הבעיה שהוא עצירות (ראה: עצירות כרונית, בעמוד 198) ובהזרמת צ'י לאזור פי הטבעת הנשלט על ידי ה- LIV על מנת ששריר פי הטבעת יהיה יותר חיוני וגמיש. ההורים נדרשים לתכנן תזונה מתאימה לריכוך היציאות ואפילו במחיר של שימוש בתוספים מערביים באופן זמני, אם אין ברירה, על מנת לאפשר לחתך להגליד. במקביל יש להקפיד על היגיינה מירבית.

נקודות ייחודיות לפיסורה אנאלית:

BL-57 - נקודה המזרימה צ'י לאזור פי הטבעת, לכן טובה לפיסורה אנאלית וטחורים.

bo qiu - נקודת אקסטרה, צון אחד מתחת ל- BL-57, נקודה המזרימה צ'י לאזור פי הטבעת, לכן טובה לפיסורה אנאלית וטחורים.

GV-1 - נקודה מקומית - משפיעה בחזקה על אזור פי הטבעת.